

סוד הגלות

והנה גלות ישראל מארצם היא סוד המיתה, כמבואר בחזון עצמות היבשות שהגלות היא בית קברות, וכן אומרים חכמים - "נמשלה ציון למתה, שנאמר 'בְּמַחְשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי פְּמַתִּי עוֹלָם"² (מדרש זוטא איכה א טז). המיתה היא פירוד הגוף השלם לרסיסים, ובמשמעות של כלל ישראל היא מצב בו נותרנו רק בסוד החיצוניות, שהיא החיים של כל אדם לבדו, כי שוב לא היינו גוף אחד אלא אברים מרוסקים, תאים נפרדים זה מזה בארבע רוחות השמים. וכדברי הגר"א בליקוטים שבסוף ביאורו לספרא דצניעותא וזו לשונו (סוף ד"ה 'עניין לאה ורחל'):

"ואין איתנו יודע עד מה, עד יערה עלינו רוח ממרום. כי מעת שחרב הבית יצאה רוחנו עטרת ראשנו ונשארו רק אנחנו הוא גוף שלה בלא נפש. ויצאה לחוץ לארץ הוא הקבר, והרימה מסובבת עלינו ואין בידינו להציל הן העובדי כוכבים האוכלים בשרנו. ומכל מקום היו חבורות וישיבות גדולות, עד שנרקב הבשר והעצמות נפזרו פיזור אחר פיזור. ומכל מקום היו עדיין העצמות קיימות, שהן התלמידי חכמים שבישראל, מעמידי הגוף, עד שנרקבו העצמות ולא נשאר אלא תרווד רקב מאיתנו ונעשה עפר, שחה לעפר נפשינו, ואנחנו מקווים עתה לתחיית המתים התנערי מעפר קומי וכו' ויערה רוח ממרום עלינו".

זוהי ההתפוררות שבגלות. והנה על כן נותרה בגלות עבודת ה' רק בסוד החיצוניות, סוד תיקון עצמו בלבד. כי בזמן הגלות לא היה יכול האדם לתפוס עצמו בבחינת הפנימיות, מפני ריסוק האומה, וכל תפיסת החיים התבססה על בחינת החיצוניות, לחוש עצמו כישות לעצמו הצועדת אל גורלה האישי, בעולם הזה ובעולם הבא. לפיכך, עבודת ה' התמקדה בתיקון של כל ניצוץ לעצמו בלבד, כי זה מה שהיה בהשגת הדורות בגלות,

והוא חלק ממארת הגלות³, באיבוד מדרגת החיים הפנימית של ישראל, שאינה שייכת אלא בזמן הגאולה ובהיות ישראל בארצם, כמאמר הזוהר על הפסוק "וְיָמֵי כְעַמְךָ כִּישְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ" (שמואל ב' ז כג) - "לא אקרון אחד אלא בארץ"⁴ (חלק ג צג ב).

³ "בגין דכנסת ישראל השתא בגלותא, כביכול לא אקרי אחד, ואימתי אקרי אחד, בשעתא דיפקון ישראל מן גלותא, וכנסת ישראל אהדרת לאתרהא לאזדווגא ביה בקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב (זכריה יד ט) 'ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד', ודא בלא דא לא אקרי אחד... תינח קודשא בריך הוא בכנסת ישראל דאקרי אחד, ישראל לתתא דאינון זמינין כגוונא דלעילא, במה יקרון אחד? - אלא בירושלם דלתתא יקרון ישראל אחד, מנא לן, דכתיב (שמואל ב' ז כג) 'גוי אחד בארץ', ודאי בארץ הם גוי אחד, עימה אקרון אחד, ולא אינון בלחודדייהו. דהא 'ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ' סגי ליה, אבל לא אקרון 'אחד' אלא בארץ, בזווגא דהאי ארץ, כגוונא דלעילא, ובגין כך כלא קשיר דא בדא בזווגא חדא, זכאה חולקהון דישראל".